

karmin um eitt arbeiðsþláss, skapa trivnað og hafa vísjónir. Tú skalt eisini tola eitt sindur av. Eg havi valt at vera leiðari, at gera mína egnu fyrirkö, tí eg vil hafa ávirkan og ábyrgd.

– Okkara virki er nøkur fólk sum arbeiða sum eitt team. Vit byrja hvønn einasta dag við at tosa um uppávurmar í felag. Eg seti bert fólk í starv við útbúgving, míni pedagogisku evni eru uppbrúkt til fólk, sum ikki hava útbúgving, og tí havi eg altíð áhugaverdar medarbeiðarar.

Um tað er verri hjá konufólki at koma framat góðum størvum enn hjá mannfolki, sigur Ingvør Nolsøe.

– Jú, avgjort. Menn velja menn, tí tað gevur teimum tryggileika. Kemur eitt konufólk larmandi framat, ræðast teir. Teir ræðast tað teir ikki kenna, mátan konufólk hugsa og eru uppá. Sjálvandi sleppa konufólk fram at um tær vilja. Men eg havi verið út fyri at verðið skúgvad til viks bara tí, at eg eri konufólk. Ikki tí at eg einki hevði uppá hjarta ella tí eg ikki dugdi, men tí eg var konufólk. Fyrr var tað ótrúliga sárandi og eg tók tað persónligt, men í dag smáflenni eg eftir slíkum.

Lívsjáltandi

Ingvør Nolsøe hevur seinastu árin búið einsamøll saman við dótturini. Sonurin lesur film og filosofi í Skotlandi.

– Pápanir hjá børnunum

hjá mær hava altíð tikið lut í uppalingini á jövnnum føti við meg. Børnini eru tann minsti trupulleikin, og teimum kanst tú ikki lasta nakað. Sum árinu eri liðin eri eg vorðin meiri displinerað. Eg dugi betri at halda fri, men eg havi tikið nakað til mín, sum eg fekk eitt tips um, tá ið eg byrjaði mitt virki. Tað var frá eini vinkonu, sum hevði havt eina mammu, sum arbeiðið úti, tá hon og systurnar vóru litlar. »Tað var alt í lagi at koma inn á arbeiðsþlássið hjá mammu- og sita still innan fyri hurðina.« Hesu góðu ráðini eru gull verð. Dóttur mín kagar hvønn dag inn til mín, hon kennir seg aldri einsamala.

– Eg havi altíð dragsað børnini við mær, eg havi ongantíð koyrt tey frá mær. Tey eru vaksn upp á mínum arbeiðsþlássi, og tað er gott fyri tey. Tey hava ikki upplivað meg sum eina fráverandi mammu. Tvørturímóti. Eg nokti at fata og skilja, at børn eru ein trupulleiki. Vit eru fyra starvsfólk í Stephansons Húsi og tvey teirra hava fingið eitt barn í ár. Annað teirra, ein pápi, gjørdi av at vera heima hjá barninum í tveir mánaðir, og vit funnu eina skipan, har hvørki Stephansons Hús ella hann sjálfvur liðu neyð undir figgarliga. Hin, ein kvinna, hevur meðan hon hevur verið við barn strálað sum ein sól. Hon hevur arbeitt fyri tvey, og hon er so inspirerandi. Hevur hon tað

gott og eru umstøðurnar til tað gongur alt sum fót í hosi. Hvør einasti dagur byrjar við, at vit tosa um børnini, hvat tey hava gjørt og hvat tey hava sagt. Tað er bara positivt.

– Tað er næstan eingin stjóri sum hugsar soleiðis, og tað er bara spell. Ístaðin fyri at hugsa, at kvinnur í burðardyggum aldri eru ein trupulleiki fyri eitt arbeiðsþláss, vil eg siga, at tað er eitt privilegium at arbeiða saman við teimum. Tað er so lívsjáltandi, tí tað hendir nakað.

– Tá ið eg átti dótturina fyri níggju árum síðani fór eg til arbeiðis dagin eftir eg kom heim av sjúkrahúsinum. Eg hevði hana við, men eg sigi ikki, at aðrar skulu gera sum eg. Spyr nakar meg í dag sigi eg, at konufólk eiga ikki at hugsa antin arbeiði ella heim. Tað fyrsta er, at konufólk ikki eiga at kenna seg sekar móttvegis arbeiðsþlássinum, tá ið tær gerast við barn. Tá ið barnið er komið er møguleiki at taka tað við til arbeiðis, í øllum førum í byrjanini. Tær nýtist ikki at fara heilt burtur úr arbeiðinum, um tú hevur hug til tað. Eitt og hvørt arbeiðsþláss kann innrætta seg eftir tí.

– Eg vil broyta lívsvirðini. Menn taka tað sum eina sjálfvfygju at hava arbeiði, børn, familju, kærleika, sex, pengar, makt, alt, meðan vit kvinnur halda, at vit skulu at velja. Sjálvandi hava vit somu rættindi. Ikki allar

kvinnur vilja verða leiðarar. Og tað er heldur ikki altíð so stuttligt at vera leiðari. Mín størsta uppgáva sum leiðari er at vera trúföst yvir fyri arbeiðsþlássinum, at standa aftaná fyri tey, stuðla teimum í øllum, og at fáa alt at virka. At siggja tey blomstra og stóðast. Tað er mín vísjón sum leiðari, sigur Ingvør Nolsøe.

Skapt trupulleikar við vilja

Hvat heldur tú um møguleikarnar hjá kvinnum at gera karrieru?

– Konufólk eiga ikki at vera so lítillátin. Tær eiga at halda seg til og ikki at vera so bangnar fyri monnum. Menn hava álöpsmentan, meðan kvinnur fara í verjstøðu. Tað sum er rættiliga spennandi í dag er, at tey kvinnuligu virðini eru farin at tala til leiðarar. At liva seg inn í, at fóla við og hvørt av sínum. Ein nýttimans leiðsla í dag leggur dent á kvinnulig virði, og tað gagnar mannagættini, sigur Ingvør Nolsøe.

– Eg siggi ongur forðingur fyri javnstøðu, og eg veit væl, at fólk finnst at javnstøðulógini sum verandi eitt misfostur. Men hon er neyðug til fólk skilja, at menn og kvinnur eiga at hava javnbjóðis rættindi. Hon er eitt neyðugt amboð eina tíð. Tað verður spennandi at vera menniskja í framtíðini, tá ið kunningarsamfelagið er komið upp at koyra rættiliga og tá ið javnstøðulógini ikki longur er neyðug. Men vit koma ikki úttan um, at í dag er hon neyðug, tí samfelagið er so primitivt. Hugburðurin hjá fólk forðar fyri, at vit fáa javnstøðu. Vit hava við vilja skapt trupulleikar, borið so í bandi, at tað at fáa sær børn er ein trupulleiki og annars alt tað sum er inniligt. Tað er skrætt burtur úr gerandisdegnum.

Hvør hevur skrætt tað burtur?

– Tey ráðandi á arbeiðsmarknaðinum.

Einsamøll

Hóast kvinnur sita í nógvum leiðandi størvum í dag, valda framvegis forðomar móttvegis kvinnum, ið tora at taka ábyrgd, heldur Ingvør Nolsøe.

– Vit eru í nolt við eina nýggja vinnu í Føroyum,

nevniliga oljувinnuna og har eri eg komið uppí. Eg setti spurnartekin við, hvørjir møguleikar liggja í vinnuni, hvussu vit fáa sum mest burtur úr. Tað endaði so við, at ein dagin stóðu tveir menn á gólvnum hjá mær, ein skoti og ein amerikani, og heitti á meg um at skipa fyri eini oljuráðstevnu. Síðani hevur hetta verið ein partur av arbeiðinum hjá Stephansons Húsi.

– Í dag kemur tað fyri, at onnur konufólk sita á fundi í slíkum høpi. Og eg sigi við tær, at eg eri glað fyri at siggja tær. Annars eri eg altíð einsamøll, tí vit eru so ógilega fáar kvinnur, sum reka sjálvstøðuga vinnu. Og tær fáu, sum eru, halda seg tíverri burtur frá fundum og felagslívi, sigur Ingvør Nolsøe.

At tora at nerta við kenslur

Um tað er týðningarmikið fyri kvinnur at vera virknar á arbeiðsþlássinum fyri sjálvsálitið, sigur Ingvør Nolsøe.

– Mitt arbeiði er mín lívsstíllur. Eg eri so heppin, tí eg arbeiði við tí mær dýmar so væl. Eg havi aldri gjørt annað í mínum vakna lívi. Tað er hent so ógilega nógv á hesum økinum seinastu árin, og tí er tað ógvuliga spell, at so fá fólk útbúgva seg innan okkara arbeiði.

– Tað er ómetaliga týðningarmikið at kvinnur eru virknar á arbeiðsmarknaðinum. Bæði tey kvinnuligu og tey mannuligu virðini eru týðningarmikil. Á okkara arbeiðsþlássi dyrka vit ójavnarnar, vit trola eftir teimum, vit spæla rollurnar yvir fyri hvør øðrum og mangan rúka og fúka tey stóru orðini tvørtur um borið. Alt er loyvt.

– Eg royni ikki at káva út yvir kvinnuligu eyðkennini. Heldur tvørtur ímóti, royni eg at vera so erlig yvir fyri mær sjálvari, yvir fyri mínum lívi og medmenniskjum, sum eg yvirhøvur orki og kann. Ikki minst tí, at alt mitt arbeiði krevur tað. Eg kann ikki verða ein annar persónur enn eg eri. Eg má vera ektad, annars fái eg einki av skafti. Eg má tora at røra við kenslur, men fólk ræðast meg og halda meg vera ræðuliga mangan. Tí eg raki tey, men eg sær ikki fólk við vilja. Arbeiðið hjá okkum ger, at vit eru rættilig snúin og sníðfundig. Vit eru so von við at vera so konstant, at skjóta ígjøgnum og kanska særir tú fólk við at vera so. Men hvussu kunnu vit annars koma inn til tað ektada og erliga. Vit eiga ikki at siggja tað at nerta við kenslur og forðomar

sum ein trupulleika, men heldur sum ein møguleika.

– Eg skilji ikki altíð tað menn siga, eg misskilji teir ofta. Hinvegin skilji eg tað konufólk siga. Kvinnur og menn tosa ikki sama mál. Tað nýtist ikki at vera nakað negativt, men heldur ein avbjóðing. Tað gevur í øllum førum einum arbeiðsþlássi nógv um báðar síðurnar koma við og koma inn í tilvitnið hjá hvør øðrum. Tað er tvælt at siga, at eingin munur er á kvinnu og manni, sigur Ingvør Nolsøe.

Formað meg sum menniskja

Sum ein av stigtakarunum til kvinnufylkingina á sinni hevur Ingvør Nolsøe stóra virðing fyri kvinnurórluni og tí hon stendur fyri.

– Kvinnurórlan hevur havt ómetaliga stóran týðning fyri meg, hon hevur givið mær áráðið, sum eg hevði, tá ið eg byrjaði mitt virki. Hon er ein grásrót-rórla, sum ikki hevur sæð sín líka. Alt vit finga av skafti var ótrúligt.

– Tá ið eg kom aftur til Føroya fyri meiri enn 20 árum síðani sá eg eina lýsning í bløðunum, har tað stóð, at nøkur konufólk fóru at stovna eina fylking. Tá ið eg búið móðri var eg virkin í tí kvinnupolitiska, hevði ikki altíð so góðar stundir til at vera við, men eg royndi, og tí var tað heilt natúrligt at fara upp í kvinnupolitiskt arbeiði í Føroyum. Eg kendi ongan, tá ið eg kom heim, og var totalt fremmand og viltist í havnargötum.

– Kvinnurórlan hevur formað meg til tað eg eri í dag. Eg eri kanska eitt djúpari menniskja í dag, eg hugsi meg meiri um og havi áráði og sjálváit.

– Kvinnurórlan ger ikki vart við seg í dag sum fyrr og tá ið kreppan kom í 92 sóknadist eg eftir henni. Nú skulu vit út í fullveldi, og eg eri vónbrotin av, at kvinnurórlan ikki hevur stórra áhuga fyri tí, ið gongur fyri seg. Ein franskur heimsspekingur ákærur kvinnurórluna fyri at hava svikið alheimspolitiskt, og hann hevur partvís rætt.

– Nýggja ættarliðið av kvinnum hevur ikki tikið við kvinnurórluni, men tað er ikki orsökini til, at hon er so lítið úti um seg, tí vit sum byrjaðu eru framvegis í góðum árum. Eg trúgvi, at kvinnurórlan er við í samfelagsorðaskiftinum, ikki longur sum ein grásrót-rórla, men heldur sum einstaklingar. Vit eru alla tíðina har og ávirka gongdina í samfelagnum so ella so, sigur Ingvør Nolsøe at enda í viðtali.

Prát við kvinnur í leiðandi størvum

Hetta er triðja samrøðan í greinarað, har vit tosa við kvinnur í leiðandi størvum um javnstøðu, um hvussu ein sameinar arbeiði og familjulív, karrierumøguleikar og forðomar ímóti kvinnum á arbeiðsmarknaðinum. Næsta samrøðan verður í blaðnum leygardagin 9. januar við Jóhannu Vang, sölustjóra á Kósini í Klaksvík.

– Mitt arbeiði er mín lívsstíllur. Eg eri so heppin, tí eg arbeiði við tí mær dýmar so væl. Eg havi aldri gjørt annað í mínum vakna lívi, sigur Ingvør Nolsøe

Mynd: Jens Kr. Vang